

Plan van Aanpak

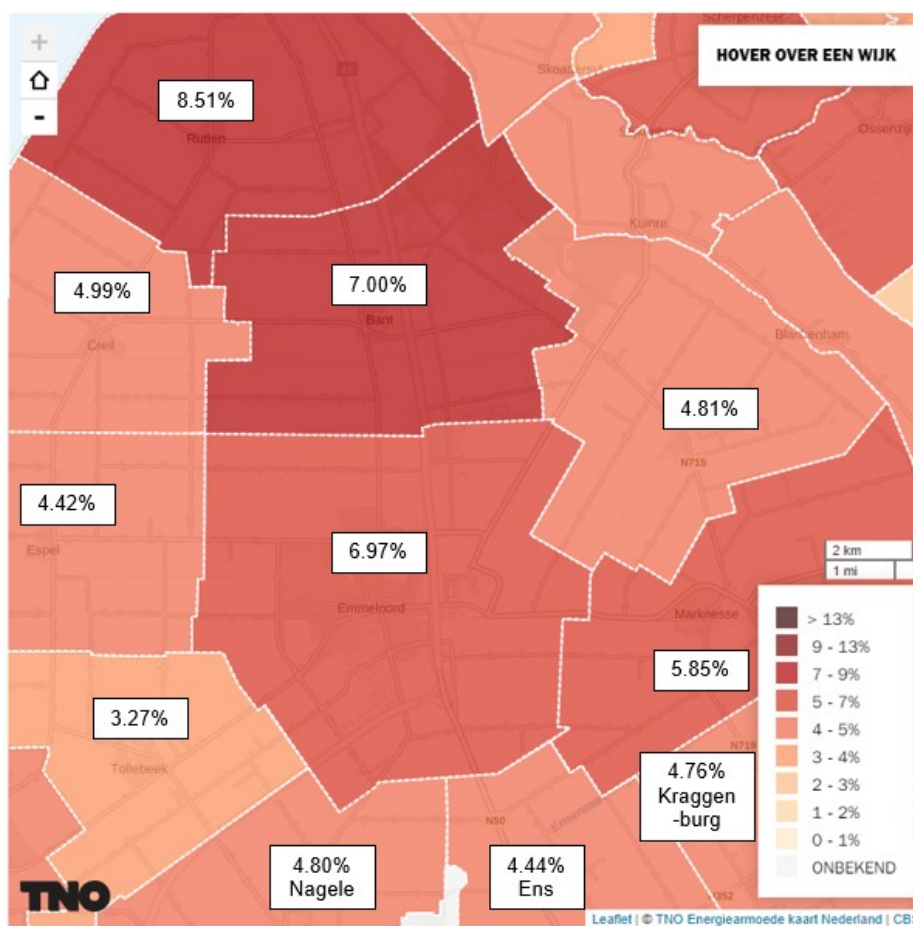
Uitvoer van energiebesparende maatregelen tegen energiearmoede

1. INLEIDING

Vanwege de fors gestegen energieprijzen in de afgelopen tijd hebben circa 550.000 huishoudens in Nederland nu te maken met energiearmoede (TNO, 2021). Enerzijds hebben deze huishoudens een laag inkomen en anderzijds een hoge energierekening of een slecht energetische woning. Het Rijk heeft daarom gemeenten de opdracht gegeven om inwoners met energiearmoede te ondersteunen en heeft hen naar rato van het aantal huishoudens een budget toegekend.

Onderzoek van TNO wijst uit dat er in de gemeente Noordoostpolder ongeveer 1.490 huishoudens met energiearmoede zijn. Ze zijn verspreid over de gemeente waarbij de hoogste percentages in Rutten, Bant en Emmeloord voorkomen (Figuur 1). Hiervoor hebben wij als gemeente een bedrag van €388.703 ontvangen wat neer komt op een budget van €260 per huishouden. Het budget dient volgens de voorwaarden ingezet te worden voor maatregelen die directe energiebesparing voor huishoudens oplevert. Het mag niet direct aan mensen worden uitgekeerd want daar heeft het Rijk een andere regeling voor opgesteld. Hoe de maatregelen voor energiebesparing worden ingevuld is vrij te bepalen door gemeenten. Zolang dit vóór 1 mei 2023 is uitgevoerd, anders wordt het budget teruggevorderd.

Het is van belang om zo snel mogelijk een plan op te stellen hoe deze huishoudens geholpen worden. Zo voorkomen wij dat huishoudens verder in de problemen komen en hun mogelijkheid om deel te nemen aan de energietransitie verder wordt beperkt.

Figuur 1 Percentages energiearmoede in gemeente Noordoostpolder

2. DOELSTELLING EN RESULTAAT

Met dit plan van aanpak beogen wij de energiearmoede in de Noordoostpolder aan te pakken en de stijging hiervan dermate te beperken. De gekozen maatregelen zorgen voor een directe vermindering van het energieverbruik waardoor de energierekening lager wordt. Dit verlaagt vervolgens de kans op ernstige financiële gevolgen zoals betalingsachterstanden, schulden of afsluiting van de energie. Met deze aanpak is het streven om alle 1.490 huishoudens te bereiken en vervolgens zoveel mogelijk daadwerkelijk te helpen met het verlagen van hun energieverbruik.

Dit willen wij zo integraal mogelijk aanpakken door samen te werken met betrokken partijen en bestaande netwerken. We stemmen gezamenlijk af op de lokale behoeften van de Noordoostpolder. We gaan voor een snelle en werkbare aanpak die leidt tot een blijvende winst door de structurele verlaging van de energierekening. Het uitgangspunt is dat we inwoners persoonlijk en laagdrempelig aanzetten tot gedragsverandering en daarmee hun verbruik omlaag gaat.

Aangaande de aanpak worden de volgende principes gehanteerd:

- Energiearmoede is een onderdeel van het thema armoede in de breedte en zal in deze context gezien en aangepakt worden.
- We proberen de verschillende regelingen voor energiearmoede binnen de gemeente met elkaar af te stemmen.
- We passen de lessen vanuit het project in de Zuidert zoveel mogelijk toe in de aanpak.
- Waar mogelijk maken we gebruik van lokale mensen en bedrijven (Van, voor en door de polder).
- We zoeken naar de snelste weg om inwoners te helpen en hebben de regeling het liefst al vóór de winter van 2022 uitgevoerd.
- We zetten een systeem op dat niet alleen op kort termijn effect heeft maar ook op de lange termijn. Hierbij gaan we voor een duurzame aanpak.

3. AANPAK

3.1 Methode

We gaan voor een grootschalige uitvoer van energiebesparende maatregelen (zoals directe kleine woningaanpassingen) die uitgevoerd worden door specialisten. Zij gaan met bewoners in gesprek over de financiële mogelijkheden, hun energiecontract en spelen daarnaast in op hun gedrag. De organisatie Winst Uit Je Woning gaat deze specialisten werven en opleiden. De uitvoer van de maatregelen bestaat uit de volgende onderdelen:

- Een huisbezoek van 1.5-2 uur.
- Het geven van advies op besparing en financiële mogelijkheden.
- Het controleren en aanpassen van het huidige energiecontract.
- Het controleren en zo nodig lager instellen van CV-temperatuur.
- Het aanbieden van energiebesparende producten (bespaarbox) zoals; douchekop, led-lampen, tochtstrips, radiatorfolie.
- Deze producten direct installeren in de woning.

3.2 Besparing door aanpak

Met de gekozen aanpak kunnen de volgende indicatieve besparingen worden gerealiseerd. Het zijn inschattingen op basis van gegevens van Winst Uit Je Woning en zijn sterk afhankelijk van de situatie per huishouden.

- Per m² radiatorfolie een besparing van 10m³ aardgas. Oplopend tot een besparing van 25m³ aardgas per jaar bij een rol van 5m bij 50cm.
- Door het plaatsen van tochtstrips een besparing van ca.70m³ aardgas per jaar.
- Door het plaatsen van led-lampen een besparing van 218kWh per jaar (berekend op 40w gloeilampen met een gebruik van 550u per jaar).
- Door het verlagen van de CV-temperatuur een besparing van ca. 60m³ aardgas per jaar.

Daarnaast zetten we met de aanpak ook in op gedragsverandering wat het energieverbruik kan verlagen met 10-15%. Tijdens de uitvoering van het project zal de besparing worden gemonitord en kan de besparing nauwkeuriger worden bepaald.

3.3 Fasering

Fase 1 Voorbereiding

In de eerste paar maanden van 2022 houden we ons bezig met de voorbereidingen voor de aanpak. Dit houdt in het verzamelen van informatie over de regeling, inclusief de voorwaarden, en het uitwisselen van ervaringen met andere Flevolandse gemeenten. We zijn uitvoering in gesprek met betrokken partners zoals Mercatus en de Energiepioniers om invulling te geven aan de aanpak, waar dit huidige document een resultaat van is. In deze fase wordt duidelijk wie welke rol heeft, wat daar voor nodig is en tot welke resultaten dat leidt.

Fase 2 Aanloop naar uitvoering

In deze fase wordt de opdracht uitgezet naar de projectleider en Energiepioniers die vervolgens Winst Uit Je Woning betrekken bij de uitvoer. De teams voor de huisbezoeken bestaan uit personeelsleden van Mercatus, vrijwilligers van de Energiepioniers en personeel geworven door Winst Uit Je Woning. Deze teams wordt vervolgens opgeleid tot energiecoach/fixer door Winst Uit Je Woning. Daarnaast wordt met behulp van data van TNO de doelgroep gelokaliseerd en inzichtelijk gemaakt.

Fase 3 Uitvoering

In deze fase beschikken we over duidelijke gegevens over de locatie van de doelgroep op straat-/buurniveau. Er is een team geworven en opgeleid tot energiecoach of fixer. Zij gaan vervolgens bij de geselecteerde huishoudens langs voor een adviesgesprek en de uitvoering van kleine energiebesparende maatregelen. Iedere energiecoach/fixer besteed ongeveer 10 uur aan huisbezoeken per week gedurende een periode van 20 weken. Daarnaast wordt er bij de gemeente een aanvraag open gezet voor mensen die niet in de geselecteerde buurten zitten maar zichzelf wel als doelgroep beschouwen.

3.4 Organisatie

Wij zijn als gemeente budgethouder en dus verantwoordelijk voor een correcte verantwoording conform de rijksregeling. Wij behouden daarom het overzicht over de uitvoering van de regeling.

Er wordt een projectleider aangesteld die verantwoordelijk is voor de uitvoering. Deze persoon maakt een gedetailleerd projectplan en zorgt dat de juiste partijen op uitvoer over gaan. Hij/zij bewaakt de processen en de voortgang en rapporteert hierover aan de gemeente.

De gemeente, de projectleider, Mercatus en de Energiepioniers vormen een stuurgroep. Deze groep komt maandelijks bij elkaar om de voortgang te bespreken, het proces te monitoren en waar nodig bij te stellen. In de eerste fase zal er frequenter overleg plaatsvinden om de aanpak op te zetten. Waar nodig zal Winst Uit Je Woning aanwezig zijn bij het maandelijks overleg van de stuurgroep.

4. PLANNING

Projectfase	Activiteiten	Maand
1. Voorbereiding	<ul style="list-style-type: none"> In gesprek met betrokken partijen Definitief plan van aanpak Plan van aanpak en begeleidend voorstel naar het college ter goedkeuring 	Feb-April April April
2. Aanloop naar uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> Opdracht uitzetten naar de Energiepioniers die vervolgens de projectleider en Winst Uit Je Woning inhuurt. Start werving personeel Data onderzoek uitvoeren om doelgroep te lokaliseren 	Mei Mei-juni Mei
3. Uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> Opleiden personeel Start uitvoer: Huis-aan-huis bezoeken Opzetten aanvraag bij gemeente 	Juni-Aug Aug-Dec* Aug

*December: Streven is om dan alle huishoudens bereikt te hebben, wanneer dit niet het geval is loopt de tijd door.

5. FINANCIËN

Financieel overzicht	Overhead	Uitvoering
Kosten Huurwoningen (1.000 huishoudens) €200 x 1.000 energiebesparende materialen		€200.000
Kosten Woningeigenaren (245 huishoudens) €220 x 245 voor bezoek huishoudens incl.: Werving en opleiding coaches Huisbezoek met adviesgesprek Energieboxen en directe installatie Eenmalige bijdrage voor grote maatregelen van €1.500 Grote maatregelen met gratis collectieve inkoopactie		€53.900
Kosten voor rest doelgroep (245 huishoudens) Dit zijn geen corporatie huurders of woningeigenaren. Als zij niet in de geselecteerde buurten zitten kunnen zij zich aanmelden bij de gemeente €200 x 245 voor bezoek huishoudens incl.: Werving en opleiding coaches Huisbezoek met adviesgesprek Energieboxen en directe installatie		€49.000
Projectbegeleiding	€25.000	
Vrijwilligersvergoeding	€3.750	
Onvoorziene kosten post (10%) Hier valt ook onder reserve hulp voor schrijnende gevallen	€38.870	
Subtotaal	€67.620	€320.900
Restant budget Hiermee verhogen we de eenmalige bijdrage voor grote maatregelen		€18.183
Totaal budget		€388.703

Toelichting tabel

Het financieel overzicht is gebaseerd op de offerte van Winst Uit Je Woning en aangepast op de situatie in de Noordoostpolder. Zo is de verdeelsleutel van huurders/woningeigenaren gebaseerd op gegevens van Mercatus en wijkt daarmee wat af van TNO's landelijke inschatting. Dit komt doordat Mercatus het energielabel van een groot aantal woningen al heeft verbeterd.

Gebaseerd op eigen gegevens
67% corporatiewoning -> 1.000 woningen
16% koopwoning -> 245 woningen
16% anders -> 245 woningen

TNO Richtlijn
75% corporatiewoning -> 1118 woningen
12% koopwoning -> 179 woningen
13% anders -> 193 woningen

Opbrengst

De offerte van Winst Uit Je Woning maakte ook de opbrengsten per maatregelen inzichtelijk (uit gegevens Winst Uit Je Woning, Milieucentraal en openbare gemeentelijke cijfers). Met onze aanpak van een adviesgesprek en het installeren van maatregelen uit een energiebox kan een huishouden tot €348 per jaar besparen (€238 + €110). Daarnaast kan een beperkt aantal woningeigenaren nog meer geld besparen wanneer zij een bijdrage ontvangen voor de uitvoer van een grote maatregel. Dit aantal is beperkt vanwege het beperkte budget dat wij per huishouden te besteden hebben.

Wanneer huishoudens besluiten geen gebruik te maken van de gratis maatregelen dan blijft dat budget over. Dit willen we tezamen met het restant budget gebruiken om het budget voor de bestaande groep te verhogen en daarmee bijvoorbeeld de eenmalige bijdrage voor een grote maatregel te verhogen.

Maatregelen	Besparing per jaar per huishouden
Bezoeken energiecoaches aan huis t.w.v. €275	€238
Deur-aan-deur bezorgde energieboxen met materiaal t.w.v. €100 en die ter plekke worden geïnstalleerd	€110
Eenmalige bijdragen van €1.500 voor grote maatregelen voor woningeigenaren in energiearmoede	€360
Grote maatregelen met de gratis collectieve inkoopactie voor alle woningeigenaren	€360

6. RISICO'S

- Het kan zijn dat de tijdsplanning niet realistisch blijkt en dat processen meer tijd nemen dan beoogd. Dat kan de uitvoer van de regeling vertragen. Om dit zo veel mogelijk te beperken wordt de voortgang bewaakt en waar nodig bijgesteld.
- De huidige data van TNO is nog onvoldoende om huishoudens in energiearmoede op adresniveau te lokaliseren. Hier moet verdiepend onderzoek voor worden uitgevoerd. In dit proces kan het blijken dat het achterhalen van adresgegevens lastiger is dan gedacht. In dat geval kunnen we er voor kiezen om voor een gebiedsgerichte aanpak te gaan in plaats van een straatgerichte aanpak.
- De werving van personeel kan mogelijk moeizamer verlopen waardoor de uitvoer in geding komt. We houden daarom nauw contact met de verschillende partijen waar het personeel geworven wordt en achten op tijd te kunnen anticiperen als dat nodig is.